

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/1031

KARAR NO : 2022/422

DAVACILAR :
VEKİLLERİ :

VEKİLİ : 2- TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ

VEKİLİ : 3- DOĞA DERNEĞİ

MÜDAHİL(DAVACI) : TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞI
VEKİLİ :

DAVALI : ANKARA VALİLİĞİ
VEKİLİ :

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/1031

KARAR NO : 2022/422

MÜDAHİL(DAVALI) : YUSUF AĞA MADEN İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED
ŞİRKETİ
VEKİLİ :

DAVANIN ÖZETİ : Davacılar tarafından, Ankara ili, Beypazarı ilçesi, Doğanyurt Mahallesi'nde Yusuf Ağa Mad. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından kurulması planlanan "ER:3373704 No'lu Kalker Ocağı ve Kırma Eleme Tesisi" projesi için Ankara Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından 2020223 sayılı belge ile verilen 17.04.2020 tarihli "ÇED Gerekli Değildir" kararının: söz konusu alanda yaşayan canlılara ve doğaya zarar vereceği, söz konusu alanın mera olduğu, orada yaşayan insanların hayvanlarının beslendiği, hukuka ve mevzuata aykırılık olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMA ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırılık bulunmadığı belirtilerek, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 18. İdare Mahkemesi'nce duruşma için önceden belirlenerek taraflara duyurulan 28.02.2022 tarihinde yapılan duruşmaya davacı Mimarlar Odası vekili [REDACTED] ile diğer davacılar vekili Av. [REDACTED]'in geldiği, diğer davacıların gelmediği, davalı idareyi temsilen Av. [REDACTED]'nin ve Müdahil (davacı) Yusuf Ağa Maden İnş vekili Av. [REDACTED]'nin geldiği, Müdahil (davalı) TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanlığı'nı temsilen gelen olmadığı görülerek taraflara usulüne uygun söz verilip açıklamaları dinlenildikten sonra duruşmaya son verilerek dava dosyası incelenmek suretiyle işin gereği görüldü:

Dava; davacılar tarafından, Ankara Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından 2020223 sayılı belge ile verilen 17.04.2020 tarihli "ÇED Gerekli Değildir" kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanununun 2. maddesinde; "Çevresel Etki Değerlendirmesi: Gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları; Proje Tanıtım Dosyası: Gerçekleşmesi plânlanan projenin yerini, özelliklerini, olası olumsuz etkilerini ve öngörülen önlemleri içeren, projeyi genel boyutları ile tanıtan bilgi ve belgeleri içeren dosyayı ifade eder." hükmüne, 10. maddesinde; "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir" hükmüne yer verilmiştir.

25/11/2014 günlü, 29186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 4. Maddesinin ... (c) fıkrası: c) Çevresel etki değerlendirme (ÇED): Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/1031

KARAR NO : 2022/422

indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları, (i) Çevresel etki değerlendirmesi süreci: Gerçekleştirilmesi planlanan projenin çevresel etki değerlendirmesinin yapılması için başvuru ile başlayan; inşaat, işletme ve işletme sonrası çalışmaları kapsayan süreci, (ş) Proje: Gerçekleştirilmesi planlanan yatırımı,... Düzenlemesine yer verilmiştir.

Dosyanın incelemesinde; Davacılar tarafından, Ankara ili, Beypazarı ilçesi, Doğanıyurt Mahallesi'nde Yusuf Ağa Mad. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından kurulması planlanan "ER:3373704 No'lu Kalker Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi" projesi için Ankara Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından 2020223 sayılı belge ile verilen 17.04.2020 tarihli "ÇED Gerekli Değildir" kararının iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı görülmektedir.

Uyuşmazlıkta, dava konusu olayın teknik bilgi ve uzmanlık gerektiren yönlerinin açıklığa kavuşturulması amacıyla Mahkememizin 29.07.2020 tarihli ara kararı ile mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verildiği, bunun üzerine bilirkişi kurulunun: Maden Mühendisi [REDACTED], Çevre Yüksek Mühendisi [REDACTED] ve Jeoloji Mühendisi [REDACTED], Orman Yüksek Mühendisi [REDACTED], Ziraat Yüksek Mühendisi [REDACTED], Hacettepe Üniversitesi Öğretim üyesi Prof. Dr. [REDACTED] ile Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. [REDACTED] den oluşturulduğu bilirkişilerin arasında görüş ayrılığı olduğu, Maden Mühendisi [REDACTED], Çevre Yüksek Mühendisi [REDACTED] ve Jeoloji Mühendisi [REDACTED] tarafından sunulan bilirkişi raporunda "ÇED Gerekli Değildir" şeklinde görüş belirttiği, diğer bilirkişilerin ise "ÇED'in Gerekli Olduğu" şeklinde görüş belirttiği, Mahkememizce bilirkişilerin görüşleri, davacılar ve davalının iddiaları değerlendirilerek "ÇED'in Gerekli Olduğu" şeklinde görüş bildiren Orman Yüksek Mühendisi [REDACTED], Ziraat Yüksek Mühendisi [REDACTED], Hacettepe Üniversitesi Öğretim üyesi Prof. Dr. [REDACTED] ile Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. [REDACTED] in görüşleri hükme esas alınmasına karar verildiğinden, söz konusu bilirkişilerin Mahkememize sunduğu 27.05.2021 tarihli bilirkişi raporunun kendi görüşlerine ilişkin kısmı özetle şu şekildedir, bilirkişilerden **Orman Yüksek Mühendisi A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı [REDACTED] ve Ziraat Yüksek Mühendisi [REDACTED]** Tespit ve Görüşleri: "*Ruhsat alanının bulunduğu vadi yamaçlarında Karaçam (Pinus nigra), Tüylü Meşe (Quercus pubescens), Katran Ardıcı (Juniperus oxycedrus), Boylu Ardiç (Juniperus excelsa), Kokulu Ardiç (Juniperus foetidissima), Yabani Kiraz (Prunus avium), Ahlat (Pyrus elaeagnifolia), Kuşburnu (Rosa canina), Kadın Tuzluğu (Berberis crataegina), Yaban Bademi (Amygdalus sp.), Üvez (Sorbus umbellata), mahlep (Prunus mahaleb), Acı Erik (Prunus spinosa), Kekik (Thymus sp.), Üçgül (Trifolium incarnatum), Yonca (Trifolium resupinatum), Güvercin Gözü (Hamamelis virginiana) ve çok ağırlıklı olarak Geven (Astragalus tmoleus) gibi yer örtücü bitkiler, ağaç, ağaççık ve çalılar ile bozkır (mera) bitkilerinin karıştığı (ancak mera olmadığı) boşluklu kapalı bir ormanın hakim olduğu, vadinin kuzeyinde ve doğu yamacının yükseklerinde ise saf Karaçam ormanı bulunduğu, kuzeyde ruhsat alanının hemen üstünde yaklaşık 1 m civarı çaplarında ve tahmini 100-150 yaşlarında anıtsal nitelikli Karaçamlar olduğu, eğim % 40-60 olup Erozyon tehlikesinin bulunduğu, bol miktarda ağaç fosillerinin olduğu, ocak olarak tahsis edilen yerin hemen yakınlarında, tarım alanları olduğu, bu alanlarda uzun zamandır tarımsal faaliyet yapılmadığı, çevresi ile beraber doğal bitki örtüsü ile kaplı olduğu, hayvancılık ve doğal yaşam hayatı için mükemmel bir ortam olduğu, tüm çevrenin bir bütün olarak aynı yapıya sahip olduğu, çevrede çok sayıda doğal su kaynaklarının olduğu, keşif esnasında gökyüzünde Kartal, Akbaba ve diğer yabani kuşların görüldüğü hususları gözlemlendi. 02.04.2019 tarihli, Beypazarı Orman İşletme Müdür yardımcısı Mehmet Akif KILIÇARSLAN, Beypazarı Orman İşletme Şefi Zarişe FIRAT ve Kapaklı Orman İşletme Şefi Özlem YILMAZ tarafından düzenlenen İnceleme Raporunda; Orman Amenajman Planında Meşçere haritasında; 432, 320, 321, 322, 323 nolu bölmeler içerisindeki BMÇk-E (Bozuk-Meşe Karaçam-Erozyon), BM-E (Bozuk Meşe-Erozyon), OT-E (Orman Toprağı-Erozyon) rumuzlu meşçere*

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/1031

KARAR NO : 2022/422

tiplerinde kaldığı, Memleket Haritasında; Çoğunlukla yeşil alanda, kısmen beyaz alana isabet ettiği, 941.475,79 m2 ruhsat alanının, 27.754,91 m2 kısmının orman sayılmayan alanlardan olduğu, 913.720,88 m2 alanında orman sayılan alanlardan olduğu, 3116 sayılı Orman Kanununa göre Doğanıyurt mahallesinde orman tahdit çalışması yapıldığı tespit edilmiş olup, 11.02.2021 tarihinde yapılan keşifte de; Eylemli hali asli ağaç olarak Karaçam, Meşe ve Ardiç ile muhtelif ağaç ile ağaççıklardan oluşan boşluklu orman olmasına, % 40-60 eğimden dolayı Erozyon tehlikesi ile çölleşmenin artacak olmasına rağmen, Ankara Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından 2020223 sayılı belge ile verilen 17.04,2020 tarihli "ÇED Gerekli Değildir" kararında; Sahanın Orman olmasına rağmen Mera olarak kabul edilmesi, T.C. Anayasasının 169. Maddesine göre; "Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz. Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez, orman sınırlarında daraltma yapılamaz" gereğince Orman İdaresinden izin alınmaması, orman, sadece ağaç ve ağaççıklardan müteşekkil olmayıp içinde bulundurduğu çeşitli hayvanlar, her türlü bitkiler, yabani meyve ağaçları, yabani ve evcil hayvanlar için çok zengin bir flora ve su kaynakları ile birlikte doğal yaşam ortamı oluşturduğundan, kurulacak tesis bu doğal yaşam ortamını ortadan kaldıracığından, davalı yer mera olarak kabul edilse bile; Doğanın dengesi yine bozulacağı gibi, hayvancılıkla geçimini sağlayan Doğanıyurt köylüleri mağdur olacağından "ÇED Gerekli Olduğu" kanaatine varılmıştır."

Bilirkişilerden Prof. Dr. [REDACTED] Ekolojik Bilimsel Görüşü;

"Sonuç olarak, alanın Batı Karadeniz ve İç Anadolu Bölgeleri arasındaki iklimsel ve coğrafik geçiş bölgesinde yer alması ve beraberinde habitat çeşitliliği içermesi, bitki ve hayvan türleri açısından zengin biyoçeşitlilik unsurları içermesi ve bitkiler açısından yüksek sayıda geniş yayılışlı, bölgesel ve dar yayılışlı endemik türlerin var olması, bitki ve hayvan türleri açısından ulusal ve uluslararası düzeydeki sözleşme ve eklere giren yüksek koruma statüsüne sahip türler içermesi, yaklaşık 20 milyon yıl öncesine giden çok sayıda farklı türe sahip silisleşmiş ağaç fosillerinin ruhsat sahası içerisinde yer alması ve bunlar ile ilgili yeterli ve detaylı bir çalışma yapılmamış olması, Proje Tanıtım Dosya'sında hazırlanmış olan Ekolojik Değerlendirme Raporunda detaylı tür listeleri verilmiş olmakla birlikte biyolojik olarak aktif dönemler olan bahar aylarını temsil eden dönemde bir örnekleme yapılması gerekliliği, verilen tür listelerindeki eksiklikler ve bunlara ait endemizm ile koruma statülerinin eksiklikler içermesi, faaliyetin etkilerinin doğal ortamlara olan etkilerinin ve alınması gereken önlemlerin yeterince tanımlanmamış olması gibi hususlar tarafımızca ekolojik yapı açısından gözlenen eksikliklerdir. Hazırlanmış olan Proje Tanıtım dosyasındaki bu eksiklikler göz önüne alındığında Ankara İli, Beypazarı İlçesi, Doğanıyurt Mahallesi Sınırları içerisinde Yusuf Ağa Mad. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından "ER: 3373704 No.lu Kalker Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi" faaliyeti için 09/04/2020 tarih ve 53430385 220-02 E-2020223 no.lu belge ile verilmiş olan "Çevresel Etki Değerlendirme Gerekli Değildir" kararının iptal edilmesi gerektiği ve tüm eksikliklerin giderilerek kapsamlı analizlerin de yer aldığı Çevresel Etki Değerlendirme Raporunun hazırlanması gerekliliği Yüce Mahkemenin takdirlerine arz olunur."

Bilirkişilerden Prof. Dr. [REDACTED] Cevher Tarafından Çevre Etki Değerlendirme Açısından Yapılan İnceleme ve Görüş; "Keşif yapılan alanda yapmış olduğumuz gözlemler, incelemeler ve tespitler sonucunda dava konusu alanın endemik bitki ve yaban hayvanlarının habitatı konumunda olduğu tespit edilmiştir. Keşif esnasında havada uçan yırtıcı kuş türleri görülmüştür. Bu türlerin buradaki varlığı canlıların beslenmesinde esas olan küçük memelilerin de burada yaşadığının bir kanıtıdır. Bu türlerin ormanlık alan içerisindeki Pinus nigra (Karaçam) üzerinde yuva yaptığı

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/1031

KARAR NO : 2022/422

bilinmektedir. Bu kuş türlerinin varlığı ekolojik dengenin bu alanda bozulmadığının da bir kanıtıdır. Bu yurtıcı kuş türleri küçük memelilerle (tavşan, sincap gibi) beslendiğinden beslenme zincirinde bu ve diğer memelilerinde dava konusu alan içerisinde bu habitatta bulunmaları kuvvetle muhtemeldir. Dava konusu alan, bu anlamda diğer memeli türleri için de hem beslenme hem de barınma alanı konumundadır.

Bu canlıların dava konusu alandaki su kaynaklarından yararlandığı bundan dolayı su kaynaklarının korunması gerekmektedir. Ayrıca dava konusu alanın endemik bitki türleri açısından önemli olduğu ve burada yaşayan Beypazarı Gevenine (Astragalus beypazaricus) ev sahipliği yaptığı tespit edilmiştir. Bitki çeşitliliği açısından da dava konusu alanın oldukça zengin olduğu keşif esnasındaki gözlemler ve çektiğimiz fotoğraflardan da görülmektedir. Ankara ili, Beypazarı ilçesi, Doğanyurt mahallesinde kurulması planlanan Kalker Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi ile ilgili olarak yapılacak patlatmalarla ortaya çıkacak olan ses kirliliği, toz parçacıkları ve meydana gelebilecek sarsıntı nedeniyle, dava konusu alan içerisinde bulunan yaban hayatındaki hem memeliler hem de kuşlar için rahatsız edici olacaktır. Bundan dolayı, bu canlıların barınma, üreme, beslenme ve konaklama alanlarında kayıpların yaşanması durumu ortaya çıkacaktır. Bu durum da türlerin devamlılığını tehlikeye atacaktır. Dava konusu alanda yapmış olduğum tespitler sonucunda, çeşitli hayvanlar (memeli ve kuşlar), endemik ve zengin bitki türlerinin varlığı nedeniyle, dava konusu alanda ÇED raporu hazırlanmasının gerekli olduğu kanaati oluşmuştur." şeklinde görüş ve kanaat bildirdikleri görülmektedir.

Bilirkişi raporu taraflara tebliğ edilmiş ve davacı tarafından bilirkişi raporuna yapılan itirazlar yerinde görülmemiş olup söz konusu raporun yukarıda aktarılan kısmı Mahkememizce hükme esas alınabilecek nitelikte olduğu görülmüştür.

Bu durumda, dava dosyasında yer alan bilgi ve belgeler ile bilirkişi raporunda yer verilen tespitler doğrultusunda, Ankara ili, Beypazarı ilçesi, Doğanyurt Mahallesi'nde e Yusuf Ağa Mad. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından kurulması planlanan "ER:3373704 No'lu Kalker Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi" projesinin uygulanacağı alanın, habitat çeşitliliği içermesi, bitki ve hayvan türleri açısından zengin biyoçeşitlilik unsurları içermesi ve bitkiler açısından yüksek sayıda geniş yayılışlı, bölgesel ve dar yayılışlı endemik türlerin var olması, bitki ve hayvan türleri açısından ulusal ve uluslararası düzeydeki sözleşme ve eklere giren yüksek koruma statüsüne sahip türler içermesi, yaklaşık 20 milyon yıl öncesine giden çok sayıda farklı türe sahip silisleşmiş ağaç fosillerinin ruhsat sahası içerisinde yer alması, söz konusu alanda kurulması planlanan Kalker Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi ile ilgili olarak yapılacak patlatmalarla ortaya çıkacak olan ses kirliliği, toz parçacıkları ve meydana gelebilecek sarsıntı nedeniyle, dava konusu alan içerisinde bulunan yaban hayatındaki hem memeliler hem de kuşlar için tehlike arz edeceği, bu nedenle bahsi geçen canlıların barınma, üreme, beslenme ve konaklama alanlarında kayıpların yaşanmasına yol açacağı, tüm bu hususlar dikkate alındığında, dava konusu projenin uygulanması için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı'nın " alınması gerektiği sonucuna varıldığından, dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmemektedir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 1.717,95 TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak harç ve posta ücretini ödeyen davacı Mimarlar Odasına verilmesine, 3,890,00 TL (duruşmalı davalar için belirlenen tutar üzerinden duruşmaya katılan davacılar vekili Mahmut Fevzi Özlüer için 2.615,00 TL, duruşmaya katılmayan davacı Doğa derneği vekili Av. Cem Altıparmak için 1.275,00 TL'nin ise duruşmasız yapılan davalar için belirlenen tutar üzerinden) duruşmalı işler için avukatlık ücretinin davalı idareden alınarak davacı vekillerine verilmesine, resmi bütçeden karşılanan 5.250,00 TL bilirkişi ücretleri ile 1.300,00 TL keşif araç ücreti olmak üzere toplam **6.550,00 TL'nin davalı idareden tahsili için ilgili vergi dairesine müzekkere yazılmasına**, müdahil (davacı) TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanlığı tarafından yapılan ve aşağıda dökümü gösterilen 167,80 TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak müdahil(davacı) TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanlığına verilmesine, müdahil(davalı) Yusuf Ağa Maden San. Tic. Ltd. Şti

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/1031

KARAR NO : 2022/422

tarafından yapılan ve aşağıda dökümü gösterilen 162,20 TL yargılama giderinin müdahil(davalı) üzerinde bırakılmasına, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra ilgililerine iadesine, 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren **15 (onbeş) gün** içerisinde **Danıştay nezdinde temyiz yolu** açık olmak üzere, 28/02/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

YARGILAMA GİDERLERİ(DAVACI) :

Başvurma Harcı :	54,40 TL
Karar Harcı :	54,40 TL
Y.D. Harcı :	89,60 TL
Vekalet Harcı :	31,90 TL
Keşif Harcı :	384,90 TL
Posta Gideri :	1.102,75 TL

TOPLAM : 1.717,95 TL

YARGILAMA GİDERLERİ

(MÜDAHİL DAVACI TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞI):

Başvurma Harcı :	59,30 TL
Vekalet Harcı :	8,50 TL
Posta Gideri :	100,00 TL

TOPLAM : 167,80 TL

YARGILAMA GİDERLERİ

(MÜDAHİL DAVALIYUSUF AĞA MADEN İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ):

Başvurma Harcı :	54,40 TL
Vekalet Harcı :	7,80 TL
Posta Gideri :	100,20 TL

TOPLAM : 162,20 TL